

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

פרשת שלח

קיצור ליקוטי מוהר"ן

שיחות מוהר"ן

אות - קכ

סימן כט'

ענה ואמר: "חזקו ואמצו כל המיחלים לה'" (תהלים לא כח) "כל המיחלים" דיקא. אפילו אם אינכם זוכים לשום קדושה ועבודה חס ושלוש רק מייחלים לבד, אף על פי כן חזקו ואמצו ואל תיפלו משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה כמבואר מזה בדברינו כמה וכמה פעמים (רמו):

ויותר ויותר מזה צריך כל אחד ואחד לחזק את חברו לכל יפול בדעתו משום דבר שבעולם. ואפילו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא אף על פי כן יחזק את חברו כי את חברו בקל יותר לחזק מלחזק את עצמו, כי אין חבוש מותר את עצמו (ברכות ה):

כי אין רעה גדולה מנפילה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (רמו) לענין מלחמה הגשמיות על פסוק (דברים כ ג): "אל תיראו ואל תערצו" וכו' אל תיראו משפעת הקלגסים ואל תערצו מקול הקרנות וכו'. שכל הדברים האלה עוברים על מי שחפץ לכנס בעבודת ה' שכמה מיני מלחמות ופחדים ושפעת הקלגסים וקול הקרנות וכו' עוברים על כל אחד ואחד וכמבאר בדברינו מזה (רמח):

וצריך לעמוד על עמדו לבלי להניח את מקומו בשום אופן בעולם ולצפות לישועה תמיד (רמט) ולבלי להתרחק ולנוס ממנו יתברך חס ושלוש וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה מ"ד): לענין מלחמה: שתחילת מפלה - ניסה, רחמנא לצלן. (תהלים קלט ז): "כי אנה מפניך אברה. אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך" וכו'. כי השם יתברך בכל מקום. כי צריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' כמבאר בדברינו עין שם (רנ). וכשיזכה לבלי להפיל את חברו אף על פי שידע בעצמו שהוא רחוק מעבודתו, אדרבא יחזקו בכל מיני התחזקות ויחיהו וישיבהו בכל מיני דבורים המשיבים את הנפש וכו', על ידי זה יכול להיות שאחר כך יזכה גם הוא לחזור ולשוב לעבודת ה' על ידי זה:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

סימן ל'

(כד) (המשך) טוב לשאר תיכף באמונה לבד כי חקירות כאלו כמו הידיעה והבחירה וכיוצא בהן, ובפרט הקושיות שבתחילת עץ החיים אי אפשר לתרצם בשכל אנושי כלל ואסור לכנס בהם כלל, רק צריכין לידע שאי אפשר לתרצם בשכל אנושי בשום אופן, רק לסמך על אמונה לבד כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכיו מדרכינו ומחשבותינו ממחשבותינו.

ועיין נפלאות דבדרי רבנו זכרונם לברכה בסימן כ"א על מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יז). לעתיד לבוא צדיקים יושבים וכו' שבאר שם איך אלו המבוכות הנ"ל נמשכין משכל המקיף שאי אפשר להשיגו עכשו בשום אופן. וכן בהתורה "בא אל פרעה" בסימן ס"ד, שמבאר שם שיש קשיות שנמשכין מסוד חלל הפנוי שאי אפשר למצוא בהם שכל ליישב בשום אופן. וכן בהתורה ויהי מקץ כי מרחמם ניהגם בלקוטי תנינא סימן ז' שמבאר שם שיש קושיות שהם למעלה מהזמן שאי אפשר לתרצם, כי אם ירצה לתרץ אותם יקשה אחר כך עוד קשיא שיהיה חזקה יותר מבתחילה עד שיכול לכנס בקשיות ותרוצים שלמעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו' עין שם היטב. וכן בכמה מקומות בספרים שלו הקדושים.

וכן מה שכתוב שם בלקוטי תנינא סימן נ"ב דבר נאה ומתקבל שאמר רבנו זכרונם לברכה שמה שקשה קשיא על השם יתברך זה מוכרח להיות כך, כי על השם יתברך בהכרח שיהיה קשה קשיות שאי אפשר להבינם. כי אם לאו, רק יתנהג כפי חוב דעתנו בלי קשיות עליו, אם כן יהיה דעתו כדעתנו חס ושלוש. על כן בהכרח שיהיה עליו יתברך קשיות גדולות שאי אפשר לנו להבינם בשום אופן כי דעתו בהנהגותיו מרומם ונתעלה ונשגב מאד מדעתנו וכו' עיין שם, וכן בכמה מקומות.

הכלל שבכל מקום שמדבר רבנו זכרונם לברכה מחקירות וקושיות כאלו אינו רוצה לתרצם בשום מקום, רק כל דבריו הם שהוא זכרונם לברכה בחכמתו הנפלאה מגלה תורה נפלאה בדרך נפלא ונורא מאד, ומראה לעינינו ומבאר לדעת להראות מהיכן אלו הקשיות נמשכין, שמחמת זה אי אפשר לתרצם וליישבם בשום אופן. וכוונתו להראות לדורות שאסור לכנס בחקירות אלו, כי אי אפשר ליישבם בשום אופן ועל כן כל באיה לא יישבן ולא ישיגו אורחות חיים. ראה דרכיו וחכם ותבין נפלאות ה', איך מי שרוצה להסתכל על האמת יבין מדעתו שאי אפשר ליישב קשיות כאלו בשום שכל, ואפילו בדרכי המקבלים האמתיים, רק לסמוך על האמונה, אשרי הוזהר לזה. ועיין מה שכתבתי מזה, בהלכות ברכות השחר הלכה ג:

טו. ואשה שדמיה מרבין ואין לה נסת אף-על-פי שהיין מזיק לה שהוא בחינת התגברות הדמים כנ"ל (אות י) עם כל זה רפואתה על-ידי יין שהסתכל בו צדיק אמתי. כי עיניו הקדושים הם בחינת שערות בחינת מותרין מחין הקדושים שלו שעל-ידי-זה ממשיך לבנונית להלפין הדמים הנ"ל בחינת דם נדה ונתתקן על-ידי-זה:

טז. והמחשבה שבמח היא כפי המדות שבאדם שכפי המדה שהאדם אוהו זה כן חולפין ועוברים עליו המחשבות שבמח. וזה "שבע מחלפות ראשו" (שופטים ט"ז יט) והם בחינת המחין כי השערות הם בחינת מותרין מחין כנ"ל בחינת שבע מדות שעוברים במחשבה שבמח ובשפוגמין בשערות נפגם הראיה שהיא שבע גלדי עינא (בהקדמת תקונים י"ב), וכן להפך על-ידי תקון שבע גלדי עינא מתקנין פגם השבע מחלפות ראשו שהם השערות בבחינת תקון המחין כנ"ל:

א. השגת אלקות אי אפשר להשיג כי אם על-ידי צמצומים רבים מעלה לעלות משכל עליון לשכל תחתון. כמו המלמד שמציע לתלמידו מתחלה הקדמות ושכליות קטנות כדי להבינו על-ידי-זה המקוץ שהוא שכל עליון וגדול. וצריך כל אחד לחזור ולבקש מאד ולהתפלל להשם יתברך הרבה שיוזכר להתקרב להצדיק האמת שיהיה רבי הגון ומלמד גדול ונורא כזה שיהיה גדול במעלה כל כך, שיוכל להאיר ולהכניס בו ולהבינו שכל עליון וגדול כזה, דהיינו השגת אלקות שזה עקר התכלית:

ב. וצריך לבקש אחר הרבי הגדול ביותר. כי צריכין לזה רבי גדול מאד שיוכל להסביר שכל הגדול של השגת אלקות ולהאיר גם בו. וכל מה שהוא קטן ביותר ומרחק ביותר מהשם יתברך הוא צריך רבי גדול ביותר, כמו שראינו במצרים שהיו משקעים בארבעים ותשעה שיערי טמאה והיו צריכים רבי גדול ונורא מאד דהיינו משה רבנו עליו השלום. כי כל מה שהחולה נחלה ביותר צריך רופא גדול ביותר. על כן לא תטעה לומר די לי אם אהיה מקרב אצל איש כשר פשוט המחזק ביראת השם ונכבד קצת, ולמה לי לבקש גדולות ולחזור אחר הצדיק הגדול דיקא, הלואי שאהיה מתחלה כמו איש כשר הזה (כמו שטועין בזה כמה אנשים) אל תטעה לומר כן, כי אדרבה כל אחד כפי מה שיוצא בנפשו גלגל פחיתותו וגדל רחוקו שנתרחק מאד מהשם יתברך כמו כן הוא צריך דיקא להתקרב להרבי האמת הגדול במעלה ביותר הרופא הנפשו. הגדול מאד ביותר שיהיה אמן נפלא כזה שיוכל להלביש שכל עליון כזה דהיינו השגת אלקות יתברך שמו לקטן ומרחק כמותו:

אות-צד

(המשך) וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מנצפ"ך צופים אמרום פי מנצפ"ך הם בחינת חמשה גבורות שהם בחינת אש והם שרש חמשה מוצאות הפה, שזה בחינת הדבורים חמים כגחלי אש שזוכים לזה על-ידי ששותקים תחלה וצופים ומיחלים ומחכים לחסדי השם, בבחינת: "ואני בה' אצפה אוחילה לאלקי ישעי" בחינת: "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'", על-ידי-זה דוקא זוכים לשלמות הדבורים הנ"ל וזה גם בן בחינת: "אין אמר ואין דברים" וכו', בחינת השתיקה והעדר הדבור רק על-ידי התקנה והיחול שזה בחינת: "בכל הארץ יצא קום" מלשון קווי ויחול לחסדי השם, ועל-ידי-זה ובקצה תבל מליהם וזה גם בן בחינת מה שבסדר הבריאה החשך והלילה קודם לאור פי החשך הוא בחינת חשכת הדעת והעדר הדבור שזה בחינת השתיקה שקודם לדבור בחינת ח"ש מ"ל הנ"ל כי בלילה אז הוא בחינת השתוקקות וכסופין להשם יתברך בבחינת: "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי" וכו', ונאמר: "אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה" וכו' ואחר-כך זוכין על-ידי-זה לאור יום שהוא שלמות הדבורים שהם עקר האור בבחינת: "פתח דברך יאיר". (המשך יבוא)

ליקוטי עצות

ערך התבודדות

טו. כל הצדיקים והיראים האמיתיים לא באו למדרגתם כי אם על ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, כמבואר לעיל. ובפרט בדורות האלו בסוף הגלות שהיצר הרע והסטרא אחרא מתגברין מאד מאד, והדורות חלושים מאד בגוף ונפש, אי אפשר להניצל עתה מהתגברות היצר הרע ומרובי המניעות ולהתקרב לשם יתברך, כי אם על ידי שיחה בינו לבין קונו שירגיל עצמו לקבוע שעה מיוחדת בכל יום, לפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו דייקא. ואת כל אשר עם לבבו ישוח לפני השם יתברך הן לבקש מחילה וסליחה על העבר, הן להתחנן על העתיד שיצילנו השם יתברך ממה שצריך להינצל ויזכה להתקרב אליו יתברך. ואפילו אם אינו יכול לדבר ולפרש שיחתו, אף על פי כן אפילו אם לא ידבר רק דיבור אחד, גם זה טוב מאד ואפילו אם לא ידבר רק "רבונו של עולם", גם זה טוב מאד. ואפילו ההכנה בעצמה מה שמכין עצמו ורוצה לדבר, אף על פי שאינו יכול לדבר, אף על פי כן ההכנה והרצון בעצמו יקר מאד בעיני השם יתברך. ואם יהיה חזק בזה להכריח עצמו בכל פעם לדבר לפני השם יתברך את אשר עם לבבו, בודאי במשך הזמן יעזרוהו השם יתברך, שיוכל לפרש שיחתו היטב, ויכול לזכות לדבר דיבורים חדשים ויקרים שישפיעו לו מן השמים, ויזכה לבוא לכל טוב אמיתי ונצחי על ידי הנהגה זאת, הכוללת כל העצות לעבודת השם יתברך. כי על כל העצות צריכין תפלה ותחנונים הרבה, אשרי אדם שיתחזק בזה. כי מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר כי אם על ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו (כה.ק):

יז. גם כשיאמר תהלים או חצות או שארי תחנונות ובקשות, צריך שימצא את עצמו בהם. ועין בפנים שיחות נפלאות בעניינים אלו (קא):
יח. אף על פי שנדמה להאדם שמדבר בלא לב, אף על פי כן גם זה טוב מאד. וכשידבר כך הרבה דברים על ידי זה על פי רב יזכה, שיתעורר לבו לדבר בהתעוררות הלב כראוי, כי הדבור יש לו כח גדול לעורר את האדם. ואפילו אם עוברים ימים ושנים הרבה ונדמה לו, שלא פעל עדיין כלום בדבוריו ושיחתו, אף על פי כן אל יפל מזה כלום, כי בודאי הדבורים עושים רשם. על דרך משל כמו מים היוורדים על אבן אף על פי שנדמה שאין להמים כח כנגד האבן הקשה ואין ניכר רשם המים באבן, אף על פי כן כשהמים יורדים על האבן כמה וכמה זמנים רצופים, הם עושים נקב באבן כנראה בחוש. כמו כן אפילו אם לבו לב האבן, ואין ניכר בו רשם דבוריו ותפילותיו, אף על פי כן ברבות הימים והשנים ינקב לבו האבן על ידי שיחתו, כמו אבנים שחקו מים, כנוכר לעיל. וטוב שיאמר האדם בשעת התבודדות היום אני מתחיל להתדבק בך. ויעשה בכל פעם התחלה, כי כל המשכחות הולכין אחר ההתחלות. וכמו שאומרים שההתחלה היא כמו חצי דבר של כל המעשה. נמצא ממה נפשך, יעשה בכל פעם התחלה ויאמר, כנוכר לעיל. כי ממה נפשך אם מקדם היה טוב, עכשיו יהיה יותר טוב, ואם, חס וחלילה, מקדם לא היה טוב, בודאי צריך ומוכרח לעשות התחלה חדשה, כנוכר לעיל (שה"ן רלד):

יש בני אדם הרבה כשמעינים בספרי מוסר, שמדברים מעצם גדל הפנים של החטאים ומעצם מריחת הענשים של גיהנם וכיוצא וכו', הם מתפחדים מאד. אבל הבעל דבר מתגרה בהם ומפילם על ידי זה לעצבות גדול יותר מבתחלה, עד שלפעמים נופלים על ידי זה ביותר חס ושלום, ויש שנופלים חס ושלום, כל כך עד שבאים לכפירות גמורות חס ושלום. וכל זה מחמת שלא זכו לקבל הדעת האמיתי מצדיקי אמת להחיות ולחזק את עצמם ונדמה להם שכבר נשקעו בדרכיהם כל כך חס ושלום, עד שאי אפשר להם לשוב עוד, ועל כן כל מה שרואין יראת הענשים נופלים בעיני עצמן יותר ויותר, וזה עקר בחינת מלחמת עמלק שבכל דור, כמבאר בפנים אבל השם יתברך חומל על עמו ושולח עלינו הארה נפלאה על ידי צדיקי הדור מבחינת היראה של משיח, שימשיך היראה בשכל עלינו כל כך עד שתגיע היראה לטובה אפלו לגרוע שבגרועים, שאפלו הרחוק מאד מאד יהיה לו דעת אמיתי להבחין האמת, שגם הוא יש לו תקנה פי רחמיו יתברך רבים מאד. ועל כן בודאי לא יפל על ידי יראת הענש אדרכא, מיראת הענש יחזק את עצמו למצא בעצמו נקודות טובות ולשמח את עצמו במה שהוא מורע ושראל על כל פנים. ודיקא על ידי יראת הענש יבוא לשמחה גדולה, כי יראת הענש תכריחוהו לקים דברי הצדיקים אמיתיים שמזהירים מאד את הגרוע שבגרועים, שיתחזק את עצמו בשמחה תמיד על פי דרכי עצותיהם הקדושות. ובודאי צריכין אנהנו להתירא מאד לשמע לדבריהם האמיתיים ולקיים באמת, ועל כן בסוף התוכחה שהוא יראת הענש כתיב, תחת אשר לא עבדת את האלקיך בשמחה, נמצא שצריכין להתירא מאד מיראת הענש, עד אשר יתחזק על ידי זה לקים דברי הצדיקים אמיתיים שמזהירים את הגרוע שבגרועים לשמח את עצמו בנקודות טובות שמוצא בו עדין ולעבד את השם בשמחה (שם אות י"ז כ)

ספר המידות

ספר המידות - ערך התנשאות

- ג. כשהקדוש ברוך הוא נפרע משונאי ישראל, ממנה להם פרנסים שאינם טובים:
- ד. מנשאין את בן צדיק, כשאינו הולך בדרך ישר, כדי שילך בדרך ישר:
- ה. על ידי הצדקה מתנשא:
- ו. אין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחלין לו כל עוונותיו:
- ז. כשמנשאין את אדם חשוב, אין מורידין אותו:
- ח. על ידי חכמה ושפלות ומערב בין הבריות, דבורו נתקים למעלה:
- ט. כשרוצים לנשא איזה צדיק ולפרסם אותו, אזי הקדוש ברוך הוא שולח מחלקת בין הרשעים:
- י. כשאחד מבזה אותך, ואתה מקבל בשמחה, על ידי זה תזכה לכבוד והתנשאות בשמחה:
- יא. מי שאינו מקבל תוכחה, על ידי זה אינו נתגדל:
- יב. התנשאות בא למי שמחזר תמיד על למודו:
- יג. התנשאות בא על ידי תוכחה:
- יד. מי שה' אלקיו, עמו יהיה לו עליה:
- טו. על ידי שנוי השם נשתנה המזל:
- טז. על ידי הנסיעה שנוסעים מכפר לכפר ומעיר לעיר, דבריו אינם נשמעים:
- יז. מי שמלמד זכות על ישראל, זוכה לעליה גדולה:
- יח. מי שיש לו התנשאות וירא שלא יצטרך למות מחמת שהגיע עת של חברו לקבל את ההתנשאות הזאת, ינוס מהתנשאות הזאת, או לעשות תחבולה שינוס חברו מהעיר הזאת:
- יט. כשבני אדם אצל אחד ואומרים לו: למדנו דרך השם, בידוע שיתנשא: